

LEDER

Sjefredaktør og adm. dir.: ØYULF HJERTENES
 Nyhetsredaktør: JAN STIAN VOLD Politisk redaktør: FRØY GUDBRANDSEN
 Redaktør: INGVLID RUGLAND Kulturredaktør: FRODE BJERKESTRAND

Så lenge norske jøder ikke tør å vise sin religiøse tilhørighet, er antisemittisme et problem.

Alvorlig frykt

1 DESEMBER BLE det markert at 75 år er gått siden dagen da flest nordmenn ble drept under krigen. 346 norske jøder ble myrdet da de ankom konsentrasjonsleiren Auschwitz.

Antisemittismen blant nordmenn er svekket, viser en ny undersøkelse fra Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter. Det er gledelig, men dessverre viser undersøkelsen også at negative holdninger til jøder fortsatt er et problem.

Flertallet av jødene som har deltatt i studien sier at de noen ganger unngår å vise sin religiøse tilhørighet, nettopp fordi de er redd for stigmatisering.

SELV OM BARE åtte prosent av befolkningen gir uttrykk for antisemittisme, er holdningene jøder møter et alvorlig problem.

Noen grupper skiller seg ut med mer negative holdninger til jøder enn befolkningen for øvrig, som Frp-velgere og muslimer. Det er særlig bekymringsfullt at studien viser

at muslimer mangler kunnskap om Holocaust.

Det viser at krystallnattmarkeringer og andre offentlige arrangementer som øker bevisstheten rundt jødernes historie, har en viktig funksjon.

Skribenten Sumaya Jirde Ali var blant flere som uttrykte skuffelse over at ingen muslimske ledere møtte opp da HL-senteret lanserte rapporten, som dokumenterer antisemittisme blant norske muslimer.

I et liberalt samfunn lever religionskritikk og respekt for religiøse minoriteter side om side.

MEN DEN MASSIVE HETSEN hun er blitt utsatt for etter å ha blitt kåret årets bodøvering, eksemplifiserer et annet bekymringsfullt trekk ved nordmenns holdninger: Over 30 prosent har negative holdninger til muslimer. Oppfatningen om at «muslimene ønsker å ta over Europa» er utbredt.

AT MANGE ER KRITISKE til islam og frykter religiøst motivert vold og ekstremisme, er ikke overraskende. Religionskritikk er tvingende nødvendig.

Men den utbredte skepsisen til muslimer som gruppe er urovekkende. Omfanget av negative oppfatninger av muslimer i den norske befolkningen er såpass stort at det må tas alvorlig.

«Vi skal ikke bekjempe muslimhatet fordi det er synd på muslimene. Vi skal ikke bekjempe antisemittismen fordi det er synd på jødene. Vi skal bekjempe disse fordømmene fordi de er sivilisasjonsødeleggende,» sa forstander i det Mosaiske Samfunn Ervin Kohn til Dagsavisen.

Historien har vist hvilke grufulle konsekvenser frykt for minoriteter kan få. Det bør derfor være en prioritert oppgave i både religiøse og politiske miljøer å bekjempe destruktive holdninger.

I et liberalt samfunn lever religionskritikk og respekt for religiøse minoriteter side om side, og det bør være et mål å styrke begge deler.

ELDREBØLGJA

ASBJØRN KRISTOFFERSEN
 Sjuande far i BT

Strilefransk

-KOM IGJEN når du har fått presteanda av deg. Det var klar melding frå dei eldre ungdommane på strilelandet. Før dei var fjorten og konfirmerte, var det ikkje tale om å få smaka brennevin. Eller reisa på striledans. Dei ukonfirmerte fekk ikkje så mykje som lukta på korken. Øl kom heller ikkje på tale. Vin hadde dei berre lese om i nedgraderte dameblad på utedassen. Strilelandet er svartaste heidningland for Ingvild Tennfjord og andre vinmisjonærar.

DET VAR ALDRI MEININGA at strilar skulle drikka vin, ikkje så lenge dei hadde tilgang til brennevin og øl. Bortsett frå dei som skulle gjera seg til og lata som dei var noko. Bortsett frå fanastrilane. Ferskmjølksstrilane, som budde så nær byen at dei kunne føra kyrne og grisane med bysluddens bossmat, skulle no alltid vera så fine på det. Det ville vore merkeleg om ikkje somme av dei skapte seg med å nippa til raud vin på julaftan, når andre strilar heiv innpå med øl og dram, eller drakk raud saft og surmjølk.

Men eg kan ikkje tenkja meg at fanastrilane hadde noka førestilling om at sjampanje ville gjewe det beste løft til pinnekjøtet. Ei heller at dei ofra ein tanke på kva vin som ville vera eit perfekt val til karamellpuddingen. Strilar flest drakk for å få seg ein rus, om dei ikkje var fråhaldsfolk og målfolk og indremisjonsfolk og rusa seg på å føra rettssaker. Dei gav blaffen i himmelske nasevibrasjonar, komplekse tannin og lang ettersmak av våt lakris.

STRILAR VART IKKJE vinkjennarar før dei hadde fått seg trippelgarasje og sjampanjevise i sølv. Noko måtte dei ta seg til når striledansane var avvikla og bedehusa stengde og polakkar hadde blitt dei nye strilane. Vinklubbar er dei nye misjonsforeiningane. Det leitast etter ord, det talast i likningar, det talast i tunger på strilefransk. Utan hovudverk, utan anger og ruelse. Strilar som drikk årgangsvinar, drikk seg aldri fulle. *Jaffal* ikkje skita fulle. Det går raskare med kjøpebrennevin og blandevatn.

ADVENTSBLIKK **LYS I MØRKETIDA:** På Voss Camping står ein fargerik liten fugl og lyser opp i den grå adventstida.

FOTO: RUNE SÆVIG